

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

¡Ni á Turquía hi ha lley de jurisdiccions!

CONSTITUCIÓ TURCA

Art. 89.—Fora dels tribunals ordinaris no poden ésser instituits, baix cap denominació, tribunals extraordinaris, pera judicar casos especials.

—Ja ho veus, noy; ifins els turchs están millor que nosaltres!

LA SENMANA

Cóm ha de péndressela la democracia mundial la entrevista últimament celebrada entre 'l zar de Russia y 'l president de la República francesa?

Grupo efectivament xocant es el que resulta d'aquesta abraçada inverossimil, y s' explica molt bé que 'ls radicals de Fransa se mostressin esgarrifats á la sola idea de que 'l més alt representant dels hereus del 93 hagués d' anar á estrenye la má del odiat autócrata de todas las Russias.

Pero... ¿no sembla un dolc atenuant d'aquesta impressió dolorosa el llenguatge que M. Fallières y en Nicolau II han usat en las sevas conferencias?

La pau, sobre tot el manteniment de la pau europea, tal ha sigut el *leit-motiu* dels seus brindis, dels seus adeus, de todas las manifestacions cambiadas en las sevas entrevistas.

Si aquestas paraulas no son simplement paraulas y en ellas, més que 'l desitj d' un efecte teatral, hi palpita el propòsit ferm, decidit de sostenirlas, ben empleats quedarán els 400,000 franchs á reganyadents votats pera la excursió del president per la Cámara francesa.

Y si al mateix temps que li feya 'l elogi de la pau entre las nacions, M. Fallières ha lograt fer entendre al zar de Russia que 'ls soberans poden també treballar per la pau interior concedint als pobles els drets que aquésts demanan y que evidentment mereixen, casi podrém dir que 'l ruidós viatge, en aparència tan car, ha sigut per la democracia universal un bonich negoci.

L' equilibri europeu, assegurat; el poble rus, lliure de las cadenas que 'l oprimeixen... ¿Podria aixó pagarse, si realment s' obtingués, ab els 400,000 franchs que hauria costat?

Turquia, l' atrassada Turquía comensa á desesperarse als crits que la Llibertat llenca á plens pulmóns al peu mateix de las sevas velles mesquitas y dels seus castells tenebrosos.

La llevor, dia tras dia sembrada pel partit dels *joves turchs*, acaba de treure espléndida florida. Salónica, Monastir, moltras altras ciutats de la Macedonia s' han pronunciat contra l' absolutisme de Abdul-Hamid, y 'l sultán, considerantse impotent pera contenir la violenta onada de las modernas ideas, ha donat un decret convocant Corts y *reestablint* la Constitució de 1876; Constitució que en realitat no havia estat may en vigor, donchs la seva implantació en aquella fetxa fou solzament una mera farsa que no serví de res ni cambiá en lo més mínim la vida pública del imperi otomá.

El món marxa, digué en Pelletán un dia. *El món marxa*, repeteixen avuy els fills del Profeta.

La llibertat—fins á Turquía!—avansa victoriosament á passos de gegant.

¡Ay dels desatentats que pretinguin interposarse en son camí!

¿Qui sab si M. Fallières, parlant ab el desatentat emperador de Russia, va dirnhi alguna cosa d' aixó?

PIP-PAF

Els puntals de la ciutat

NA cosa bona del discurs de 'n Cambó al Congrés, sobre hisenda municipal, ha estat el regonéixer el baix egoisme típic del propietari de casas y terrenos. En Cambó oposa, naturalment, l' egoisme anticidadá del propietari al bé de la ciutat; y troba que la ciutat

està poch defensada. Per això vol reformar i enfortir la llei d'expropiació dels casos d'obras municipals, contra 'ls propietaris. D' un home pràctic i representatiu d' un poder com es en Cambó, qu' al dia de demà qui sab si governarà a Barcelona, convé apuntar-se les opinions, i encare més quan se concreten en compromisos. En Cambó vol el dret d'expropiació pública més expeditiu. Ell fuig de la doctrina—qu' anomenaria *romàntica i jacobina*—de l'expropiació com terme d'evolució social i socialista. Però, tan mateix, es un romàntic quan somia una Barcelona que no existeix, i es un jacobí quan vol engrandir-la violentant el clos sagrat del «dret de propietat». Ell s'ho conjunta però no fer por als propietaris, estirant la funció d' un procediment tributari anglès, i els ho diu en anglès perquè s'ho empassin sense fer ganyotes. Ja se sab que 'ls gèneros anglesos se portan molt entre la gent de las «classes conservadores». Donchs, a la Gran Bretanya s'evalua el millorament de las fincas (*batterment*), escriuen els de *La Veu*, que no están gayre al tanto) quan se deu a milloras públiques: carrers, camins, canals, ports, etc. Y per aquell millorament, qu' es un deute del propietari al municipi, al districte ó al Estat, se paga una taxa complementari, un recarrech de la contribució. Al sistema tributari anglès, que 's basa en la declaració de la riquesa imposable, aixó no es més qu' una roda del mecanisme. A la terra de la *riqueza oculta* seria una revolució financiera. Oh, però no es aquí ahont va en Cambó. Ell vol fer pagar al propietari el millorament *suposat* de la seva finca, *avantes* de fer l'obra que té de millorarla; y li diu: ó m' ajudas á l' obra que t' ha d' afavorir, ó t' expropio per lo que val la teva finca, ara.

La justícia d'aqueix plan es indiscutible; pero, figureu-vos quins xiscles de gall esferich quan el propietari se n' adongui. Jo no sé si en Cambó tirarà envant el seu projecte, quasi ho dubto. Sigui com vulgui, es una senyal dels temps—no tot han de ser pessimismes—que á Barcelona, la Jerusalem de la propietat, hi pensi un representant de la burgesia.

Es que 'l camí de l'expropiació pel bé de la comunitat ja no 's pot deixar. El dret de propietat s' havia de mantenir pur; una vegada violat ja no se 'l pot respectar. Aquí encare 'n trobariam de aquells propietaris, d' aquells amos de l' antigor, que formulan el seu dret per la brutalitat de la possessió: *Es meu, y 'n faré lo que m' roti...* Las lleys d' expropiació forsose, per causa d' utilitat pública, els han fet saber que no es seu, ni en farán més que lo que se 'ls deixi fer. Alguns Estats ja s' hi fican á las casas quan encare no han sortit de terra, y l' amo no té 'l dret de arreglar-se l' aducció de l' aygua neta ni l' evacuació de las ayguas brutes; el ténich sanitari del Ajuntament ho fa per ell. Y quan la casa es malsana ó fa nosa per una millora higiènica de la ciutat, el propietari rebech se la troba á terra soptadament, y si es á dins n' ha de fugir perquè no li caigui demunt.

El fet de l'expropiació, sancionat á las lleys de todas las nacions, demostra que es fictici el dret de propietat; com s' ho demostra qui pensa una mica en la seva iniquitat original. De propietat no n' hi ha més qu' una que 's pugui reivindicar: la del producte net del treball. Ja veyeu cap ahont va en Cambó sense créuresho, si li deixan anar!

¿Li deixaran anar? Pera nosaltres, convensuts de la fatal continuació de l'evolució iniciada, tant se val que 'ls propietaris terrans—cadascú per sí ó associats en Cambras—cridin y espaternegin. Si no es en Cambó será un altre que 's expropiará quan convingui. Sinó que 'l propietari barceloní es esquerp de mena y 's defensará com una guilla encanhada. Es tant inútil predicar contra el «jacobinisme socialista» de l'expropiació com contra la lluyta de classes que 'l mateix Cambó regoneix al oposar el propietari—una classe—á la comunitat. El barceloní rich es, per essencia, propietari; li agrada palpar el seu capital, véurel macís, ferm, incommovible, quasi eternisat, de pedra y mahóns. L'instint bestial de defensa l'atribula ab la por de que la revolució li prengui lo qu' es seu. Y la por dels perills, que li semblan més aprop cada dia, li ha fet multiplicar las garantías de seguretat: ha tret capitals de las manufacturas, per por de las vagas dels treballadors; de las obras y empresas públiques per por dels daltabaixos polítics. Del diner n' ha fet cases ó l' ha amagat als soterranis dels Banchs, inhumat com un cadavre. Y la por de ser pobre ha convertit al rich barceloní en avaro y defraudador de la comunitat. De la avaricia os en donarán rahó els artistas que tenen d' emigrar, ó que viuen aquí ab la trista escudella; las defraudacions constan en documents oficials. ¿No os en recordáu de l' Exposició de Bellas Arts al any passat? Familias de la nostra aristocracia (joh santa paraula prostituida: *poder dels millors!*) passavan pel torniquet sense pagar, ab un sol tiquet que de dins tornavan als que s' havian quedat á fora... ¡y ho feyan per tres pessetas! De las defraudacions tributarias, ¿quí no 'n sab alguna? Públicament un milionari—crech qu' es un tal Casades; com que no es més qu' un home rich, no 'l conech ni estich segur del seu nom—pera no pagar un impost de cotxes, va trobar digne fer veure que se 'l havia venut y demunt de las quadras del seu palau hi posá el rétol de COCHES DE ALQUILER. Are mateix volen estafar á la ciutat els richs, no més qu' els richs... No 's té de dissimular, no 's té d' amagar el mal vergonyós; y algú hi ha d' haver que gosi á publicarlo... Els diaris ja ho han publicat, entremitj de las *gacetillas*; no podían pas llensar un paper oficial. Convé que se sápigat que tenim aqueixos enemichs de la ciutat, dins de la ciutat. Una nota del Ajuntament, qu' enganyu comensa á cobrar cédules, dona un extret del cens fet per establir l' impost. El cens comprén las fullas de declaració voluntaria escrita pels vehins. Pera judicar la bona fe dels declarants, no més cal colacionar el cens del Ajuntament ab el del arrendatari que cobrava 'l mateix impost al any passat. Resulta que de las quatre darreres classes s' han declarat 103,397 cédules més que las de l' arrendatari: de las set primeras classes se n' han declarat 2,825 de menos. Aquí els teniu als ciutadans exemplars, als puntals de la societat, al moll dels ossos de la nació: per la coacció, pagan, y estafan á la llibertat.

«No 'ns barallém, no provoquem la lluyta de classes, pensém que tots som catalans!» De segur

qu' encare 'ns reptaran per haver dit lo que tothom sab y s' ho guarda devotament agenollat devant del amo.

Ho hem dit y ho tornarem á dir: de la complicitat agenollada se 'n prevalen els reaccionaris y els estafadors; ¿com ens hi hem de reaignar si volém llibertat y justícia democráticas? Ab puntals corcats, ni s' hi alsan monuments ni s' hi basteixen naus. Y si la nau acabada té de córrer per la mar, els puntals hi son de massa.

MAGÍ PONS

ARTICLE INEXISTENT

¡Quina calor!—Assegut en mig del meu jardí, en mànecs de camisa, ploma en mà, me dispo a la *causerie* setmanal d'avui am vosaltres, estimats lectors... El moment polític té la calma aclaparadora d'aquet dia crudel.—Quina calor!—Entre 'ls clavelers, que mostren les flors enceses com a calius, ni un halè de vent passa. Jo'm deixo repenjar dolçament sobre les quartilles. Os veig a vosaltres, desde lluny, escoltar, benèvols, les paraules acostumades del vostre amic. I el vostre amic os confessa avui, per primera vegada, que no té ganas de parlar política, que'l temps i els homes i les coses li comuniquen una mandra sense adjectiu possible, i la ploma li cau de les mans inevitablement... ¿Per què no poetisar un poc, avui que'l dia s'ho porta? ¿Per què no enviar a les estimades columnes de LA CAMPANA un petit buf de poesia jardinesca?—Es precis conrar el nostre jardí—diu el mestre Voltaire.—I bé, fem-ho una volta de veritat. Descansem del torment polític sobre l'hamaca del nostre hort familiar.—El pool de la cisterna ha pujat una vegada més. La regadora es plena. On regaré? Els plàtans tenen sed, i els aixuguen en un instant les humitats més abundoses. Portem aquesta aigua als plàtans, que després vindran els planters de geranis i el sementer casolà de les hortalcies. Sobre la taula de pedra viva, a l'ombra de la barraca, un diari dorm. Tot passant, regadora en mà, els títols dels articles ens sobten als ulls, involuntariament. És el món, que 'ns envia noves de que encare existeix... «La Constitució a Turquia»... Oh, bona *blague!*—¿Què més? «L'entrevista del Czar i M. Fallières.» Curios, curios, aqueix acostament dels dos extrems d'Europa, oposats en lo geogràfic i en lo polític. És que la simetria, un cop més, se forma de les coses diametralment inverses.—¿Què més encara? «El tancament de les Corts espanyoles i l'estiu dels polítics.» Oh, Espanya! Tu, com jo mateix ara, te tanques dins la dolçor del teu jardí domèstic i no vols sentir parlar, per un temps, d'aqueixa deliciosa novela, massa curta: el projecte d'Administració local. Les sessions se tancaren sobre una nota pintoresca: l'escandol d'en Soriano. I el bon lector de provincies, tot llegint la pàlida ressenya d'aquell moment historic, donà gracies a Déu per haver colocat, sabiament, com una altra simetria, el Sr. Soriano i el marqués de Villaviciosa als dos extrems de la política nacional, pera divertiment de les bones multituds parlamentaries i sal de la cosa pública.

—No reguis més els plàtans. Ja'n tenen prou. Abans, ja'ls havia regats jo.—Ah, bé, bé. Veig, doncs, a regar el roser de cent fulles i les begonias. Després regaré les tomates. Lo útil i lo dolç.—Per aixó, a l'entretant, entre regadorada i regadorada, com a compensació an aquesta feina de vell poeta sentimental i domestic, la memoria de les utilíssimes coses de la política completa la meva ànima de ciutadà. I per aixó també, a la vora de la meva feina jardineria d'avui, consignada aquí pera remembrança indefinida de la posteritat, l'eco de les darreres paraules pronunciades en les Cambres espanyoles i l'eco de les grans innovacions en la política europea, perfumaran aquesta divagació d'estiu...

En la *nyonya* de l'hora, un crid estrident. Què?—És el papagall. Sota la porta de vidres, el veig balancejar-se en la gabiá. El seu ull se bada sobre veritats que nosaltres, pobra especie inferior, no podem veure. Teniu: jo li trobo avui una certa consenblança amb un antic catedralic meu que deia, infladament, donant-se grans cops de pit: *Porque, señores, la ciencia no admite la realidad de estos hechos...*—Oh, tu tampoc, papagall meu, admetis la realitat de les coses transcendents, i en la teva filosofia de bon auellot, tens pera les grandeses humanes un desdeny equivalent al que tenen les estrelles del cel o les montanyes de la serra...

Pel carrer, a l'ombra dels casals vells, un piano de manubri toca vertiginosament. És la *matchitcha*, encara! Un crid de venedor. Un trompeteig llunyà d'automòvil. El diari de la tarda. La calor, la calor, la calor.—Deixo les quartilles. M'ajec al balanci, i obro, devotíssim, el llibre d'ocasió d'aquet lloc i d'aquesta hora: *Le jardin d'Épicure*, d'Anatole France.

GABRIEL ALOMAR

¡No tenen cura!

¿Volen veure una nova mostra de la verinosa mala fé ab que la *Gaceta del Celeste Imperio* tracta todas las qüestions que ab el catalanisme s' referixen?

Subvenciona l' Ajuntament ab quinze mil pessetas á una societat al objecte de que aquesta publiqui un album de fotografias de la nostra regió que serveixi de propaganda al estranger, y al concedirli aquesta quantitat, li imposa la obligació de que las vistas del album portin la explicació en castellá, francés y inglés.

¿Hi ha res de pecaminós en la referida condició? No, ¿veritat?

Donchs la *Gaceta dels vinhos* troba que sí. Aixó de que s' estipuli que 'l text ha de ser també en castellá, l' indigna.

«¿Por qué en castellano y no en español?»—diu

ficant resoltament els peus á la galleda.—«Lo lógico sería que al citar los idiomas se pusiera español, francés e inglés; pero aquí está visto que el español solo es castellano y el castellano ya se sabe cómo lo tratan los solidarios. Son pequeños detalles que encierran una intención grande y sobre todo mala.»

El qui evidentment *encierra* mala intención, encare que en rigor no li resulta, es el papanatas que, pensantse de segur aixecar ab el seu *descubrimient* una tempestat patriótica, ha escrit aquesta penjarella de tonterias.

¿Per ventura ignora ningú que del seu diccionari la propia Real Academia 'n diu *Diccionario de la lengua castellana*?

¿Y no sab també tothom que haji anat solzament quatre días á estudi que la gramática per ella escrita no 's titula altra cosa que *Gramática castellana*?

Si 'l desditxat autor del transcric *suelto* no fos un *majadero* ó algo pitjor sabria que precisament aquesta gramática de l' Academia, de text en todas las escuelas oficiales, diu en la seva primera página:

«¿Por qué se llama lengua castellana más generalmente que española?»

—«Porque recibió nombre de la región central de España.»

Y ara dignin las personas imparciales qui'es aquí el que porta «intención grande y sobre todo mala»: l' Ajuntament de Barcelona al posar pera la publicació del album en projecte la condició de que hem fet mérit ó l' orgue de 'n Lerroux al tractar d' envenenar una cosa tan natural y tan lógica.

L' indult dels Rulls

A N' EN GABRIEL ALOMAR

o perdeu el temps, bon amic Alomar, predicant en amable conversa á un convenut; á la vegada feu tasca més profitosa.

La vostra eloqüencia, calenta com un foc purificador de las ánimas atribuladas pel pánico social, cau sobre la opinió, removent-la, en el sentit de la pietat, mentres la serra potenta de la vostra dialéctica d' home just, fa caure prevencions y prejudicis.

Aixís, ab la ploma, ficant-la en las entranyas del poble, furgant ben endintre de la general preocupació, potser arribaren á trencar el glas de la indiferencia pública.

No 'ns ha d' importar que la multitud, plena de por, sembli escoltar malhumorada vostras ardorosas invocacions á la Vida y á la Justicia. Son ellas cants al perdó d' una noble vila ofesa y assenada per la espátlla,—pero serena y misericordiosa,—y un jorn vindrá—el jorn de las claretas definitivas—en que razonaran, com á paraulas d' apóstol, las vostras paraulas.

Ab mí contenhí.

Em dirigí, com desitjeu, á n' els Poders públics, representats pel mallorquí, pel paísà vostre olímpich y grandiloqüent, que poden ésser el primer fill, el fill predilecte de l' Illa germana, preferíex representant el paper de governant d' un Estat mitj-aval, demanantli que aconselli al jove soberà que regna en Espanya, escolti piados la vostra pregaria, recordantli, si es menester, la horrible llegenda d' aquell monarca, á qui á l' hora suprema de la mort el sagell real—símbol de la clemencia—li apretava implacable la gola, tantas voltas com podent salvar la vida de sos semblants, la negava—crudel ó esporuguit.

Aniré també á Madrid, si os plau, no á rentarme las mans en públich, sino á demanar en nom del jovent que os té per mestre de sas generosas inspiracions, que no s' aixequi el patibol al sí de Barcelona.

Però no 'm diguen que portí á Solidaritat una qüestió que pot dividir-la, que la dividiria certament en humans y menys humans, en reflexius é impresionables, en esperits romàntichs y en homes positius, en dreta y esquerra; no posém en contradicció ab l' Evangeli, á n' els que s' intitulan els seus dipositaris.

Á distancia haureu pogut observar, mercés á la vostra refinada perspicacia, com callant unas voltas á costa de ma petita popularitat, fent á trossos una modesta pero ben sincera significació de radical y de progressiu, com guardant silencis sospitosos fins quan se donavan inconscientment passos endarrera en la marxa triomfal del nostre poble envers la llibertat y el progrés, no he dit, no he fet may res que pogués pertorbar la unió solemniat, que considero necessitat ineludible durant cert temps, de la meva terra, y instrument de victoria de las aspiracions més justas dels meus concitadans.

Ni pera defensarme de sospitas ó pera posarme á cobert de desconfiansas, he volgut que sortís dels meus llabis un sol mot que destruhís la forsa; res que tornés á la democracia catalana—que sense impaciencias no pot tardar á arribar al port del ideal—á n' els temps estérils de la cridoria y de las diputas, de las negacions incoherents, d' aquella impotencia clásica del republicanisme nostre, definitivament condepnada.

No puch, bon amic Alomar, ni fins collocantme dintre de la vostra concepció superior d' una Solidaritat doblement bella y feconda, per ésser ademés de catalana, humana, portar al sí de la nostra representació colectiva la qüestió del indult dels Rulls, encare que sigui plantejant-la no ja com á qüestió de doctrina ó de sentiment, sino com vos feu, com á qüestió previa de justícia, perquè estich convenut que 'ls uns m' haurian de dir que no creuen *poder viurer sense la pena de mort*,—aixís en sech y en crú com qui promulga un dogma ó un principi absolut y definitiu d' ordre social—ó sense que aleguin els altres, desde las sutilesas jurídicas alambinadas y anacrónicas, fins á la rancia teoria del *salus populi* justificador de todas las crudelitats.

¿No veyeu, en efecte, com en ple ardent Juliol,

persisteix la fredor glacial per vostra generositat adividada?

¿No veyeu com callan, propagandistas, apóstols provehidors dels monopolis progressius, escriptors, periodistas, concejals y diputats?

¿No vos varen contar, com un sintoma revelador de tot un estat psicológich, el fet per demés significatiu, que en ple Congrés del jovent republicà de todas las encontradas de Catalunya, al llegirse una proposició de comanda del indult dels Rulls condepnats á la pena capital, molts joves congressistas s' aixecaren en signo de protesta contra la pietosa iniciativa?...

Y, á pesar de tot, la rahó vos sobra, y tots han de convenir ab vos, que no 's tracta de misericordia, de perdó, de gracia, sino de justícia.

Els vostres duptes son duptes de molts, y 'ls vostres rahonaments els repeteixen moltes conciencias. L' indult dels Rulls es, com heu dit en un mot ben comprensiu, «un cas clásic d' indult»; es un indult que reunex—diria un rábula del foro, un jurispérit ó un leguleyo de la curia—«las generales de la ley.»

No existeix, en una paraula, en el cas juridich, que vostre excels amor á la justícia ha analisat, aquella proba plena, aquella convicció á la que doneu per base indestructible la *evidencia material*, sense la que aplicar la pena irreparable á la familia Rull, seria un retrocés en el magre, missérrim estat de dret que ni una Revolució ni una República han pogut modernisar, si no poguera ésser una tremenda injusticia que un jorn—al descubrirse la veritat tota—fes la vergonya d' una generació.

Aqueixa idea, aquest dupte terrible, que cada dia 's fa més gran, que 'l silenci desesperat d' en Joan Rull, d' una tossuderia absurda, contraproduent pera la seva causa, fa més trágich, es el que més fortament m' identifica ab la vostra campanya.

Jo dich més.
Jo vaig més enllá encare.
Jo nego á n' els Poders públics representatius de l' actual societat, el dret d' executar á n' els Rulls, per fonda, ferma, inquebrantable que sigui la convicció de sa culpabilitat.

Jo no he sigut may dels que han fet un cárrech d' estulticia, ni de torpitut, á policias y autoritats, perquè no hagin acertat á descubrir en el transcurs de tan temps, á n' els autors dels crims del terrorisme; jo he sigut sempre més considerat al judicar *la mala sort ó la mala sombra* dels agents ó representants de l' autoritat.

Després de tot, trobar al boig, al *Jack the ripper*, en que creyen vos, al mitj de siscentas mil ánimas, es,—si la casualitat no fa d' agent d' ordre públich—tan difícil com trobar una agulla de cap entre la sorra d' una platja.

Pera vigilar, sorprendre ó agafar á un sol culpable en mitj de tants mils d' ignocents, fora menester conéixe'ls, vigilarlos, seguirlos á tots.

Però no es aquest el cas, no es la petita, microscópica agulla la que ha sigut precis buscar en la immensitat del desert.

Pels governadors y els policias que han acusat, pels homes que han dit sense titubejar: en Rull es l' autor, la cosa es diferente.

Els sospitavan d' en Rull, ells coneixian els antecedents d' en Rull, ells el tenian á pesar d' una sentencia absolutoria, com l' autor veritable y únich de la bomba del Palau de Justicia, ells tenian el deber de vigilarlo, de seguirlo, de ferlo seguir incessantment, de saber tot lo que deya, tot lo que feya, desde 'l jorn en que, pera lligar-lo bé, se li doná la ficció y la realitat de las més altas confiansas.

Hi ha desidia, abandono, criminal torpesa en els representants dels poders públics, que s' han presentat entre tenebras y ab las mans á la butxaca davant dels Jurats de Barcelona, sense una proba, sense poguer reconstituir la vida tota d' un sol sospitós y d' un sol sospitat.

Davant de lo desconegut, no 's pot exigir á ningú el dó màgich d' una *doble vista*, però quan lo misteriós s' ha concretat ó s' ha personificat, sia á la llum dels antecedents, sia á la extranya llum de las inspiracions, unas voltas extravagants, esbojarradas y injustas, pero altras endevinatoras, es un crim de lessa societat no haver recullit pera demanar á n' el poble assassinat tres penas capitals incruentas y irreparables, més que indicis, indicis é indicis que poden ésser paraulas, paraulas y paraulas...

Quan s' escrigui la historia complerta de las imperfeccions de la justícia humana, la condepnada dels Rulls ne será un extrany capítul.

Tandebó que 'ls comentarís dels lectors no hagin d' ésser una fulminant reprobachió de la generació, que en ple sigle xx deixi executar sense protesta la pena de mort, imposada sòls per indicis, examinats baix la impressió de la por, las conciencias enterbolidas per un vent furios de venjansa social!

Es vostre molt coralment amich y corregionari

Emili Junoy
Diputat per Barcelona.

¿ de debó aquesta vegada?
Per conveni que entre 'l representant del papa y 'l nostre ministre d' Estat acaba de firmarse á Madrid, s' ha determinat la constitució d' una Junta que prepari la reforma del Concordat en el sentit de suprimir las diócessis que 's considerin superfluas—per nosaltres ho son todas—y d' introduhir en el pressupost del clero algunas economias que—diu el conveni—*alivien la situació del Erario público*.

Ho hem llegit y no acabem de donar crédito als nostres propis ulls.

CASTELL DE FOCHS PARLAMENTARI

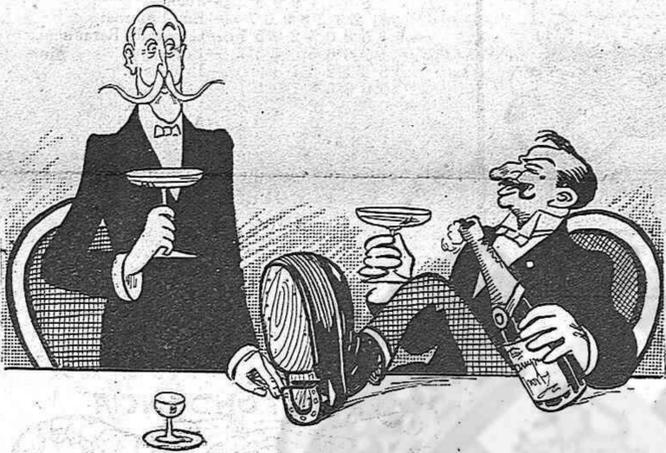
LA RODA FINAL

Un espatech atronadó...

Y va acabarse la funció.

En Romanones y en Moret

—En la campanya estiuhenca que ara aném á comensar, confessém, amich Segimón, que hi entrém ab molt bon peu.
—Sobre tot, vos.

«Els conservadors atrevintse á realisar una reforma ab tan infructuosa insistencia reclamada anys y anys pel poble espanyol!

«Si resultarà al fi, com ja molts cops ens hem inclinat á sospitarho, que l' reaccionari Maura es més liberal qu' en Moret y que tots aquests comedians que ab la careta democrática no fan més que pendre el número al poble y entretenirlo ab rahons pera millor explotarlo?

«No es que la firma d' aquest conveni preliminar ens entusiasmi gayre, pero sigui com sigui, arri poch ó molt. Aixís se comensa.

«Y hi ha que reconeixen que 'ls xerrayres dels liberals ab tants anys de remenar l' assumpto y d' enlluernarnos ab promesas, ni á aquest comensament havíen arribat.

El feminisme espanyol.

«Als congressos internacionals de la Pau y de l' emancipació de la dona, als concursos de gimnasia no hi ha may espanyolas, conegudas á l' Europa y á l' América per las baylarinas, las monjas y las toreras. Ara surten colectivitats femeninas als teatros; un cartell anuncia aquests dias, d' un cop, Las bríbonas y Las bandoleras.

«Aixís estém. ¡Y pensar que tots tenim mares, germanas ó fillas!

«Las bombas de la Poble de Segur, s' han tornat... una bola. Ja ho deya La Veu de Catalunya que 'l' objecte de ferro es una esfera de bronzó; y després els pérts han assegurat que no hi ha bomba possible ab la bola que ha rotat quinze dias per las mans de la policia y pels diaris de tot' Espanya, barrejada ab altres bolas de diferents calibres. La censura no deixava passar més que anuncis esgarriafadors: «Grans serveys»; «substancies químicas»; «un llibre obert al capítul d' explosius»; «el patriotisme d' un empleat»; «molts pérills»; «en Mas, en Tressol, fiscals, jutjes son á la Poble sobre la pista»; «els presos no se sab de qué viuhén... Y, ab vintiquatre horas,

s' haguera aclarit tot, no més que preguntant als vehins y al vigilant de la plassa de Lefamendi, que anavan contant sense calguer ni preguntals'hi, que 'l' terrorista es un minyó encaparrat ab la deria d' inventar una torradora de café. De totas maneres progressém; perque, altres temps, al cap de tres mesos, la bola s' hauria tornat bomba y algú hauria confessat el complot pera engegarla.

Y que vajin dihent que la Iglesia es enemiga del progrés. En las últimas reformas burocráticas de Pío X s' hi estableix el paper sellat del Papa á l'ira el plech. Desd' ara en avant ja no 's tramitará res á la Curia romana en paper blanch. No perdém, donchs, l' esperança de que dintre de poch els butlletins de la comunió pasqual estarán classificats y 's pagarán á proporció, com las cédulas personals de qualsevulga Govern.

«Ja ho va dir Cristo: el meu Regne no es d' aquest món. Consolémnos, no obstant; estém persuadits de que entre 'l' prisionero del Vaticano y 'l' ilustre emigrado de París acabarán pera arrambar ab tota la llana d' Espanya. ¡Amén!

Y prou d' Ateneos

No va quedar ultimada la qüestió dels Ateneos en la darrera sessió de la Diputació Provincial, pero com que l' estudi que hem fet del assumpto es ja prou complet, y del debat sostingut en la corporació provincial poden treure'n conclusions definitivas, aquest será el darrer article que dediquém á tan interessant plet.

Si haguéssim de creure en la sinceritat de las paraulas, tothom estima als Ateneos. Atentnos á la eloqüent demostració dels fets son molts els que senten per tan populars y beneméritos institucions verdadera repulsió. Per no haver estudiat á fons la verdadera acció cultural dels Ateneos, tenen d' ells un concepte tan equivocat que 'ls creuhén verdaders antres demagógichs' ahont s' hi predica la disolució de la societat y la degollació dels capellans; aquesta creencia, sincera ó fingida, els fa posar tants dificultats com poden á que siguin degudament auxiliats.

Tots regoneixen la importancia dels Ateneos y els beneficis que d' ells ha tret la classe obrera catalana, culta y conscient gracias á l' acció educadora de tan útils associacions. De paraula tot, son alabansas, pero quan vé 'l cas de posar l' acció d' acort ab las paraulas, llavors la major part se tira enrera y may faltan sofismas pera pretendre, encare que en va, justificar las reculadas.

Puntualisém bé las cosas, com una mena de resüm á lo qu' hem anat dihent durant aquesta campanya nostra en favor dels Ateneos. El capítul de subvencions á las societats particulars dedicadas á la ensenyansa de la classe obrera fou creat á la Diputació Provincial pera utilitat exclusiva dels Ateneos ó societats semblants. El motiu de la supressió de dit capítul del pressupost provincial fou la intrusió en la petició d' auxiliis de societats agenas als fins de cultura y germanor que perseguixen els Ateneos. La intenció del diputat senyor Serra, al proposar y conseguir el restabliment de la suprimida consignació, fou la de que se 'n gaudissin solzament els Ateneos que compleixen fidelment els fins pera que foren creats. Las bases que pera 'l repartiment de la consignació va presentar el senyor Serra obehian al criteri de que las entitats dedicadas á fins agens als nobles ideals que perseguixen els Ateneos, trobessin las portas barradas si volían beneficiarse dels fondos provincials. Qualsevol que combati aquest fi y tots quins no han ajudat fermament á la seva consecució han fet obra contraria als Ateneos.

Al pressupost de la Diputació Provincial hi figuren 25,000 pessetas. L' epígrafe de la consignació sembla que obligui á las societats que vulgan subvenció á donar ensenyansa técnica, pero en la sessió del passat dimars quedá ben aclarit que tal epígrafe

no obliga més que á sostenir alguna ensenyansa de carácter preparatori á las ensenyansas agrícolas ó técnicas-industrials. Aquestas 25,000 pessetas s' han de repartir aquest any. ¿A qui?

Si val el criteri sostingut pel senyor Serra de que 's regoneixi la especial acció d' aquesta institució netament catalana dels Ateneos, institució especial que no pot confondre's ab cap de las moltas altras menas d' associacions que també sostenen ensenyansas, llavors las 25,000 pessetas s' han de repartir exclusivament entre 'ls Ateneos, y las bases que 's fassin s' han d' ajustar á n' aquest criteri.

Si 's vol que prevalgui el criteri del senyor Sostres de que se subvencioni tota mena d' ensenyansa popular, la dongui qui la dongui, s' haurán de distribuir las 25,000 pessetas entre totas las associacions, siguin de la classe que 's vulgui, lo que demanin y que s' ho mereixin. Y tornarem al cau de rahons que foren causa de la supressió de la partida.

Aixís está aquest assumpto quina resolució ha quedat aplassada pel pròxim període de sessions, pero que forosament haurá de tenir resolució avans d' acabar l' octubre. Si els Ateneos, ben units, treballan de ferm, constituixen una forsa que la Diputació haurá precisament de tenir en compte. El nostre consell es de que no dormin.

JEPH DE JESPU

¿.....?

DISBARAT CÒMIC-TERRORISTA DE LAMENTABLE ACTUALITAT

PERSONATGES: Un polissón y un ciutadà pacífich. Aquest atravesava una plassa, portant una capsa de sombrero. L' agent de l' autoritat el detura.

—¡Alto! ¿Qué es eso que lleva?
—¿Aixó?... Pues, res: una capsa.
—Pero, en la capsa ¿qué hay?
—Un barret. Froun que ho delata la forma.
—¿Se puede ver?
—Ja ho crech. No es una elegancia, pero, vaja, Deu n' hi dó.
—¡Hola!... ¿Por qué no es de paja?
—Perque no. ¿Que potses hi ha una real ordre que marca els barrets que s' han de dur?
—¡Eh, poca broma! Se trata de algo muy serio.
—Está bé.

—¿Qué vol, donchs?
—Que sin jactancias me diga V. la verdad.
—¿No resulta cosa extraña que á fines del mes de Julio, en vez de barret de palla, lo compre V. de castor?
—Gustos!... Y com que un no falta á ningú, ni fa cap mal...
—¿No?... Eso es lo que con calma veremos.
—¿Qué?... ¿Qué vol dir?
—¡Ea! Basta ya de farsa. Ese barret que V. lleva no es un barret, señor sátrapa.
—¡Ayay! ¿Donchs qu' es?...
—Una bomba.

—¡Ara sí que m' ha fet gracia!
—¿Una bomba de castor ab set centímetros d' ala y forro de seda?... Amich, si 'm prometés no enfadarse, li diria...
—¡Siga V.
—¿Qué me diria?
—Que bada, qu' está tocant ei violón, que bada del huerto, vaja. ¡Ay!... Quanto más habla V., más su situación se agrava. Este barret, no lo niegue, es la pieza destinada á servir de proyectil.
—No sigui tan papanatas!...
—Pero si salta á la vista!...
La copa, bien apretada, resiste catorce atmósferas; debajo de la badana pondría V. el explosivo, y aquí, dentro de una caña, la mecha correspondiente.
—¡Just!... Y entre la cinta y l' ala, un pasante per Sant Boy...
—Su frescura no me engaña; es V. un hombre temible.
—Y vosté un cap de carbassa.
—Nada; sigame V.
—¿Ahónt?
—Al juzgado.
—¡Verge Santa!
—Pero que va de debó?
—Tan de debó, que si tarda le amarro á V. como á un Cristo.
—Jo no he fet cap mal!...

—¡Socorro!
—Cállese V.
—¡Auxili!... ¡Assistencia!...
—En marcha.

Y 'l pobre home es detingut y es sotmés á un serio examen, y es portat á la presó y es tingut quatre senmanas tancat com un criminal, fins que un día, á mitja tarde, va á obrirli l' escarceller la porta, y:
—¡Ja pot anarsen!...
Y, tingui, aquí té 'l barret.
Dispensi. ¡Va sé una planxa!

SECCIO OBRERA

¿Homes ó llops?

Qualsevol de mos lectors pot trobar cada dia en els periódichs d' informació una noticia com la que segueix:

«Dicen de California, que los obreros agrícolas-blancos, exasperados por la continua aflicción de obreros japoneses, han atacado á un grupo de estos últimos, hiriendo á muchos de ellos.»

Y, qualsevol de mos lectors també, després d' haver llegit aquesta noticia, pot ferse ell mateix la pregunta que serveix de epígraf á aquest article.

Lo que no crech gens fácil es, que 'l lector que arribi á ferse semblant pregunta, logri contestársela satisfactoriament, ni en un sentit ni en l' altre.

Perque, en el primer cas, es dir, si realment som homes, es lo cert que prescindim de nostre carácter de tals, tan sovint, que, indubtablement, hem acabat per oblidarnos de lo que som, y obrém en consecuencia.

Y admetent el segon punt, aixó es, que som llops ó qualsevol altra mena de fera, ni jo, ni 'l lector en qüestió podrém may explicarnos pera qué perdém el temps en ensajar á intervals, encare que sempre defectuosament y sense gran éxit, el paper de sers conscients y racionals, dotats d' un cor que, en rigor, té la facultat de sentir, y d' un cervell que, encare que moltas vegadas no ho sembli, posseheix la propietat de pensar.

Lo indubtable, lo evident, lo que no podém negarnos á nosaltres mateixos, per més que pesi á nostre excessiu amor propi, es que, de un modo ó d' un altre, y siguem fieras ó siguem homes, estém faltats de consecuencia pera nosaltres y pels demés, que 'ns falta constancia y fermesa pera acusar y afirmar nostre verdader carácter, y som incapasses de omplir convenientment un buyt qualsevol en la escala zoológica, ja que ni sabém mossegar com el tigre ni sabém abraçar com 'l home ideal hauria de fer.

Y aixó no es qüestió de cultura, ni de educació, ni de latitud, ni de medi ambient. A tot arreu succeheix lo mateix; altre tant se observa en totas las classes socials, y exemples á milions ens ofereix la historia, més ó menys fabulosa y divertida, de tots els pobles y de tots els temps.

L' obrer de California se condueix ni més ni menos que 'ns portém nosaltres aquí, en la culta Europa, y entre 'ls grans centres de població de aquest continent, se troba Barcelona, poso per exemple, que res té qu' envejar á Brusselas, Berlin, París ó Londres. En totas aquestas capitals podém disfrutar de franch l' espectacle que ofereix la classe treballadora destrossantse ells ab ells sos individuos: grupos rondants ó polítichs que s' insultan ó 's garrotejan; gremis que, uns als altres, ó interiorment las mateixas personas que 'ls componen, presenten mútuament el rosegó de pa que 'ls concedeixen sos explotadors, ó bé maltractantse de paraula y barallantse d' obra.

N' hi há per tots els gustos. Sobre tot,—y aixó es lo verdaderament lamentable,—n' hi ha per tots els gustos dels burgesos, que son els que han fet y seguirán fent, pels sigles dels sigles, el caldo gras, ab tal estat de cosas.

Jo no sé pas si aixó es humá, segons las teorías de alguns dilettanti moderns de la brutalitat en marxa, ó si es fatal y sense cura, com opinan els partidaris, avuy en número massa creixent, d' un pessimisme malaltís; no sé res d' aixó, torno á dir. Lo que sí sé de cert, lo que tinch la profunda, la absoluta convicció de la cosa es que aixó no es just.

Quan, com me va succehir al llegir un dels darrers números de Solidaridad Obrera, veig que no li falta rahó al censurar el procedir de alguns companys ab sos germans els treballadors, jo, que per damunt de tot, y á pesar de tot, tinch fe en els destins de la humanitat que treballa y sofreix, cal preguntarme á mí mateix fins quán ha de durar aquesta lluyta fratricida dels obrers, que tan per complet inutilisa la generosa labor dels que no 's cansan may de predicar la fraternitat entre 'ls homes que viuhén á expensas del propi treball.

Solidaridad Obrera, al tractar de la conducta de «La Neotipia», ab els obrers del art d' imprimir, parlava ab claretat y justicia; pero 'm sembla també que ab un xich massa de duresa; jo crech que, quan se té de la nostra part la rahó, devém, per lo mateix que som forts, ser també serens y tractar de convencer, en lloch de irritar y obrir feridas en l' amor propi, damunt de las quals cauhen las paraulas com gangrena que, tart ó d' hora, no deixarà de produhir el seu efecte, retrasant més y més, ab la exasperació de la lluyta, el triomf de la justicia.

Aixó, si preferim ser homes; en cas contrari, es dir, si es més de nostre gust el paper de llops, allavoras, mosseguém y destrossemos sense misericordia, ja que aquesta es la nostra missió; pero no censurém, sino que millor será que admirem als que mossegan y destrossan, puig que aquesta es també la missió d' ells.

N. BAS Y SOCIAS

QUESTA gent del trust de la premsa de Madrid es estupidament graciosa.

Tothom recordará—y si no, en el número del 23 de Maig se pot veure—lo que, al rebre la invitació del Comité dels rotatius á juntarnos ab ells pera combatre la ley de repressió del terrorisme, varem contestarli.

«Contra aquesta ley—deyam als del trust—nosaltres estém disposats á combatre sense descans ni treva, pero no estém disposats á sumarnos ab els que, més que pel poble, treballan pro domo sua; ab els que ahir van ser poder y 'ns van atropellar y

